

ГЛОБАЛЬНА ЕКОНОМІКА ТА СВІТОВИЙ РИНОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК У КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Скиба Г.І., кандидат економічних наук, доцент,
Міжрегіональна Академія управління персоналом, м. Київ, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3751-0082>

Сологуб Д.Е., аспірант,
Міжрегіональна Академія управління персоналом, м. Київ, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-8151-6621>

Сучасний світ надзвичайно залежний від інформаційних технологій, які відіграють ключову роль у забезпеченні ефективного функціонування глобальної економіки. У контексті неперервної глобалізації світового господарства, інформаційні технології стають справжнім драйвером розвитку та змін.

Світовий ринок інформаційних технологій перетворився на потужний механізм, що об'єднує країни та регіони навколо інноваційних рішень, програмного забезпечення та сервісів. Цей ринок став важливою платформою для обміну знаннями, передачі технологій та розвитку економічних відносин.

Глобальна конкуренція на ринку інформаційних технологій вимагає постійного вдосконалення продуктів, їх адаптації до потреб користувачів та швидкого реагування на зміни в умовах ринку. Це сприяє створенню інноваційних рішень, що підтримують та прискорюють розвиток світової економіки.

Аналізуючи академічні дослідження у сфері розвитку світового ринку інформаційних технологій в умовах глобалізації, можна відзначити, що багато авторів обмежуються лише певними аспектами цієї проблематики. Зокрема, увага дослідників часто зосереджена на аналізі загальних тенденцій розвитку ринку, а не на глобальних проблемах його функціонування. Деякі дослідження також обмежені характеристикою окремих регіональних або національних ринків інформаційних технологій, не розглядаючи їх у контексті загальної структури світового ринку. Недоліків такого підходу виявлено недостатньо, а також не достатньо розглянуто економічні механізми оптимізації розвитку цих ринків. Це визначило обрану тему дослідження та напрямок подальших досліджень у даній області.

Розвиток цього ринку відкриває безліч можливостей для підприємств, дозволяючи їм залучати нові ресурси, розширювати географію свого бізнесу та ефективно конкурувати в умовах

глобального ринку. Таким чином, світовий ринок інформаційних технологій стає важливим стимулом для розвитку економіки та сприяє зближенню країн у сфері науки, технологій та бізнесу.

Загальна структура міжнародно-правового регулювання світового ринку інформаційних технологій включає різноманітні правові норми та акти, які мають різне значення та застосовуються на різних рівнях:

1. Інформаційно-правові норми міжнародних актів: ці норми визначають загальні принципи та стандарти у сфері інформаційних технологій, що регулюються міжнародними угодами та конвенціями.

2. Інформаційно-правові норми Конституції країни: вони встановлюють основні принципи та права в галузі інформаційних технологій на національному рівні.

3. Нормативно-правові акти комплексної галузі інформаційно-комунікаційних технологій: ці акти містять спеціальні правила та вимоги, спрямовані на регулювання конкретних аспектів функціонування інформаційно-комунікаційних технологій.

4. Інформаційно-правові норми у складі інших галузей законодавства: вони включають правила та вимоги, що стосуються захисту даних, інтелектуальної власності, електронної комерції та інших аспектів, які можуть мати відношення до інформаційних технологій [2].

Ця комплексна система правових норм та актів регулює діяльність у сфері інформаційних технологій як на міжнародному, так і на національному рівнях, забезпечуючи нормальне функціонування та розвиток світового ринку цих технологій.

Світовий ринок інформаційних технологій традиційно підпадає під вплив як загальновизнаних норм міжнародного права, так і міжприватних відносин, що визначаються національним законодавством країн-учасниць. Відповідно до цього, можна виокремити дві сфери регулювання: публічне право та приватне право.

У публічному праві, світовий ринок інформаційних технологій підпорядковується дії загальновизнаних норм міжнародного права, які універсалізуються через міждержавні договори та акти. Державні регулятори країн-учасниць впливають на його функціонування шляхом створення міждержавних відносин та здійснення контролю.

У приватному праві, ринок інформаційних технологій регулюється міжприватними відносинами між учасниками, з урахуванням національного законодавства країн-учасниць. Це означає, що взаємодія між окремими суб'єктами галузі ґрунтується на внутрішніх правових нормах кожної країни, що регулює їх діяльність.

Такий дворівневий підхід до регулювання забезпечує ефективне функціонування світового ринку інформаційних технологій, забезпечуючи відповідність міжнародним стандартам та враховуючи специфіку національного законодавства.

Сучасний механізм економіко-правового регулювання світового ринку інформаційних технологій унаочнюється через різноманітність приватноправових елементів, що визначаються складністю міжнародних відносин у цій галузі. Ці елементи охоплюють в собі такі аспекти, як розподіл речових прав на інформаційні об'єкти та мережі, визнання інформаційних послуг як товару, захист нових цифрових і віртуальних об'єктів через впровадження режиму виняткових прав, а також права приватних осіб.

Основні приватноправові проблеми міжнародної взаємодії в інформаційній сфері зазвичай виникають у контексті міжнародного правового регулювання порядку та умов використання інформаційних технологій. Ці проблеми пов'язані з необхідністю захисту прав і законних інтересів різних суб'єктів під час обміну інформацією в глобальних мережах. До них також відноситься питання «колективного управління правами», що вимагає детального аналізу, а також регулювання відносин, що виникають при використанні глобальних інформаційних мереж на світовому ринку [1].

Отже, міжнародне регулювання глобального ринку інформаційних технологій повинно взаємодіяти з національним правовим регулюванням, що передбачає інтеграцію механізмів міжнародного регулювання та їх уніфікацію з внутрішньо національними механізмами кожної держави. Однак, нерозв'язаною залишається проблема міжнародних санкцій за порушення норм у галузі інформаційних технологій, оскільки більшість країн використовує власні інструменти для санкціонування порушень. Тому важливою метою в цій сфері є гармонізація національних систем у тому обсязі, який є необхідним, з одного боку, для створення єдиної системи торгівлі та захисту прав учасників глобального ринку інформаційних технологій, а з іншого – для ефективного захисту інформаційних продуктів.

Розширення спектру послуг інформаційних технологій на світовому ринку неминуче підвищує значення національного регулювання, особливо у в контексті торгівлі товарів ІТ. Проте, разом з цим необхідно уважно оцінити вплив цих процесів на економічну та інформаційну безпеку кожної окремої країни-учасниці ринку. В країнах, де конкуренція на ринку інформаційних технологій висока, спостерігається тенденція використання законодавства щодо

конкуренції для регулювання цієї галузі. Однак, співвідношення між законодавством і конкурентною політикою в цьому контексті може відрізнятись в кожній країні залежно від рівня економічного розвитку та зрілості ІТ-ринку. Тому, важливо забезпечити гармонійну взаємодію між міжнародним та національним регулюванням, щоб забезпечити стабільний та ефективний розвиток глобального ринку інформаційних технологій.

У систему регулювання світового ринку інформаційних технологій також входять інші нормативно-правові акти, які охоплюють широкий спектр аспектів, таких як оподаткування, іноземна участь, захист прав споживачів, регулювання електронної торгівлі та боротьба з кіберзлочинністю. Ці норми можуть мати як позитивний, так і негативний вплив на формування сприятливих умов для розвитку світового ринку ІТ.

Особливу увагу в процесі торгівлі інформаційними технологіями приділяють питанням охорони прав інтелектуальної власності. Послаблення регулювання у цій сфері може призвести до обмеження охорони та використання прав інтелектуальної власності на інформаційні технології, що, в свою чергу, може уповільнити розвиток міжнародної торгівлі ІТ-товарами. Тому наявність оптимального балансу між захистом прав інтелектуальної власності та забезпеченням конкуренції на ринку інформаційних технологій є критичною для стабільного та прогресивного розвитку цього ринку.

Розвиток глобального ринку інформаційних технологій представляє собою складний та постійно змінюючийся процес, який визначається взаємодією між державами, бізнесом та суспільством. Ці суб'єкти постійно модифікують свої взаємини, активно взаємодіють та розвивають свої функціональні можливості як у часі, так і в просторі. Аналіз різноманітних підходів дозволяє виявити стійкі характеристики, що утворюють основу для будь-якої концепції регулювання інформаційного простору.

Загалом використовується комплексний підхід, який базується на збалансованій підтримці інтересів держав, суспільства, бізнесу та окремих осіб. Міжнародні організації відіграють ключову координуючу роль на світовому рівні, тоді як держава на макрорівні виконує важливу функцію регулятора, яка спрямована на захист інтересів користувачів інформаційних технологій.

Внутрішньодержавне регулювання розвитку глобального ринку інформаційних технологій націлене на досягнення максимальної ефективності функціонування ринкових механізмів. Це досягається, передусім, за рахунок уніфікації національних регуляторних механізмів країн-учасниць до міжнародних стандартів і норм.

Отже, безперервний науково-технічний прогрес і вплив глобалізації на індустрію інформаційних технологій вимагають постійного удосконалення механізмів економічного та правового регулювання світового ринку ІТ. У цьому контексті важко забезпечити універсальність економічно-правових норм для глобальної ІТ сфери через недосконалість національного законодавства та регуляторних механізмів країн-учасниць. Такі країни, що приєднуються до процесу гармонізації своїх економічно-правових механізмів із світовими стандартами в галузі ІТ, мають здійснювати три ключові групи заходів: перші – спрямовані на розвиток інформаційних послуг, другі – на просування розвитку інформаційних технологій, а треті – на захист і підтримку виробників ІТ продуктів та послуг.

Література:

1. Брожик Л.Л. Проблема інтеграції до світового інформаційного простору як складова національної політики. *Економічний часопис-XXI*. 2010. №3-4. С. 42-46.

2. Кохановська О.В. Джерела регулювання інформаційних відносин в Україні (теоретико-правовий аспект). *Вісник Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка. Серія Юридичні науки*. 2015. № 67-69. С. 15-19.

ПОБУДОВА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО БУДІВНИЦТВА

Славков М.П., аспірант*,
ННЦ Інститут аграрної економіки, м. Київ, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-2345-549X>

Забезпечення громадян доступним житлом є однією з ключових умов підвищення якості їхнього життя та соціального розвитку країни. В наукових публікаціях останніх років мало уваги приділяється як будівництву та і особливо розвитку будівництва на сільських територіях. В більшості країн світу використовують різноманітні механізми, спрямовані на підвищення власних можливостей населення у придбанні житла та програм державної підтримки для тих громадян які не можуть цього зробити самостійно. Їх уряди приділяють цій проблемі особливу увагу, враховуючи мультиплікативний вплив житлового будівництва на розвиток національної економіки в цілому [1].

* Науковий керівник – Ксенофонов М.М., с.н.с., к.е.н.